

SLUŽBENI NAZIV	Republika Estonija
POVRŠINA	45 227 km ²
STANOVNIŠTVO	1 346 000 st.
GL. GRAD	Tallinn
SLUŽBENI JEZIK	estonski
NOVAC	estonska kruna (100 senti)

Estonija, država u SI Europi; 45 227 km², 1 346 000 st. Gl. grad Tallinn. Veći gradovi: Tartu, Narva. E. leži na poluotoku između Riškoga i

sjevčrozapadna obala

estonski jezik, jezik finskobaltičkoga (baltofin.) ogranka finsko-permske grane uralske jezične porodice; srodan finskomu, livonskomu i laponskomu; o 1 mil. govornika (pretežito u Estoniji).

Estournelles [esturne'l], Paul Balluet, baron de Constant de Rebecque d' (1852–1924), franc. diplomat i političar; pacifist; zauzimao se za razoružanje i mirno rješavanje međunar. sporova. Dobio Nobelovu nagradu za mir 1909 (s A. Beernaertom).

estrada (franc. < španj.). ① Povišeno mjesto za nastupe, podij; pozornica, bina. ② Popularna koncertno-kaz. priredba sa šarolikim programom; djelatnost organiziranja i izvođenja takvih priredbi.

estragon (franc. < lat. < arap. < grč.) ili **troskotnjača** (*Artemisia dracuncul*), grmolika biljka iz por. glavočika iz I Europe i Azije; sadržava eterično ulje; mladi izdanci služe kao hrana i začim.

estrangelo ili **estrangela** (grč.), sirska (starosirska) pismo, nastalo na osnovi palmirskoga pisma u 1–2. st. u Edesi (danas Urfa u Turskoj) za potrebe sirske-aramijske kršć. zajednice.

Estrela, Serra da [se'r:ɐ de istre'lɐ], planinski lanac u Portugalu; najviši vrh Torre, 1993 m. Park prirode (1000 km²).

Estremadura [ištremədu'ɾɐ], pov. pokrajina na JZ Portugala. Gl. grad Lisabon.

Estremadura (port.) → Extremadura

estrogeni (grč.), ženski spolni hormoni steroidne strukture: *estradiol*, *estriol* i *estron*; nastaju u jajnicima,

Finskoga zaljeva na I obali Baltičkoga mora. S dio močvarna je nizina, a 7 brežuljkast kraj (morene) s najvišim isponom 318 m. Najveći otoci Saaremaa, Hiiumaa, Muhu, Vormsi. Klima umjereno kontinentalna. Više od 1400 jezera (najveće Čudsko, estonski Peipsi) povezano je rijekama (Narva, Emajõgi). Oko 19% površine pokrivaju močvare i tresetišta. Stanovnici su Estonci (65,3%), Rusi (28,1%), Ukrajinci, Bjelorusi. Ratarstvo (žitarice, krmno bilje, krumpir), stočarstvo (goveda, ovce, svinje), ribarstvo. Bogata ležišta uljnih škrljevaca i fosforita. Gl. pomorska i zračna luka Tallinn. Estonce prvi put spominje Tacit krajem I. st. Pod utjecajem Normana organizirali u 9. st. plemenski savez. Od 13. st. pod Njemačkim viteškim redom i Dancima; od 1558. u sklopu Švedske, a od 1721. pod Rusijom. Dobila 1917. autonomiju, 1918. okupirali je Nijemci. Od 1919. neovisna republika; od 1934. diktatorski režim Konstantina Pätsa nastoji sklopiti obrambeni sporazum s Njemačkom. Paktom Hitler–Stalin 1939. u sovj. interesnoj sferi; u rujnu 1939. SSSR zahtijeva pomor. baze u E., a u lipnju 1940. okupira cijelu E., koju uključuje u SSSR kao Estonsku

SSR; 1941–44. pod njem. okupacijom. Nakon II. svj. rata E. je sovj. republika pod rus. dominacijom. Raspadom SSSR-a 1991. ostvaruje neovisnost (rus. vojska povukla se 1994). 2004. postala je članica NATO-a i Europske unije. Od 2005. premijer je Andrus Ansip, vođa Reformističke stranke (reizabran je 2011).

Narva

ma, kori nadbubrežnih žlijezda i posteljici; potiču rast i razvoj spolnih organa te razvoj sekundarnih ženskih spolnih osobina (raspored dlaka i masnog tkiva). Sintetski e. primjenjuju se u liječenju različitih bolesti, za oralnu kontracepciju dr.

estrus (lat. < grč.) → gonjenje

estuarij (lat.), potopljeno riječno ušće ljevjkasta oblika; nastaje na niskim obalama s velikim kolebanjem morskih mijena (Temza, La Plata).

Esztergom [e'stergom] (hrv. Ostrogon), grad na Dunavu, nasuprot slovačkom gradu Štúrovu, S Mađarska; 29 452 st. Sjedište nadbiskupije od 11. st.; katedrala (najveća u Mađarskoj), utvrda iz predtur. razdoblja. U ant. doba keltsko naselje, potom rimski voj. logor. 10–13. st. sjedište Arpadovića, 1242. razorili ga Mongoli, potom obnovio Bela IV.; 1543–95. i 1605–83. pod Osmanlijama.

ešalon (franc.). ① → postroj. ② Borbeni, hodni, letni ili plovidbeni poredak, čiji se članovi kreću jedan iza drugoga, ali s postraničnim razmakom (zakošeno).

ešarpa (franc.). ① Široka vrpca od svile ili druge tkanine, često ukrašena različitim ornamentima. ② U vojsci, službeni ili svečani pojas, koji časnici nose oko pasa ili preko ramena. ③ → lenta.

ešerihija (*Escherichia*), rod gram-negativnih štapićastih bakterija; česti uzročnik infekcija mokraćnih putova i crijeva (→ *Escherichia coli*). Nazvane po njem. liječniku Theodoru von Escherichu (1857–1911).

eškija (tur.). ① Odmetnik, hajduk. ② Ustanik u bos. buni 1875–78. ③ Krijumčarena roba, os. duhan (škija).

Ešnuna, drevni grad u Mezopotamiji, danas ruševine na lokalitetu Tell Asmar kraj Bagdada (Irak). Za kralja Bilalama, izdani su *Ešnunski zakoni* (19. st. pr. Kr.) na akadskom jeziku, stariji od *Hammurabijeva zakonika*.

eta (grč.), ime sedmoga slova grč. alfabeta (H, η, brojčana vrijednost 7), označivalo je u antici dugo e, od sr. vijeka i; → itacizam.

ETA (akr. od baskijski Euskadi ta Askatasuna: Baskijska domovina i sloboda), ilegalna baskijska or-

estuarij

